

8-11
8-971
იგ-ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მერაპ ზურაბაშვილი

ისტორიული სინამდვილის ასახვა ჯურჯი
ზაიდანის რომანებში
(„კურაიშელი ქალწული”, „ღასანიანი გოგონა”, „ალ-ამინი
და ალ-მამუნი”)

სპეციალობა:
10. 01. 06 – მახლობელი აღმოსავლეთის ხალხთა ლიტერატურა

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის

ა გ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პუნადიტარული ფაკულტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის მიმართულების სემიტოლოგიის კათედრაზე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი,
დოცენტი ნანა ერგემლიძე

ოფიციალური ოპონენტები: 1. მურმან ქუთელია

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი 10.01.06

2. მარინა თხინვალელი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი,
10.01.06

დისერტაციის დაცვა შედგება 2006 წ. 23 ივნისს 14 საათზე,
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ფილოლოგიის დარგის სადისერტაციო საბჭოს P 10.06. №8 სხდომაზე

მისამართი: 0128 თბილისი, ჭავჭავაძის პრ. №36

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში
მისამართი: 0147 თბილისი, უნივერსიტეტის ქ. №2

ავტორეფერატი დაიგზავნა 2006 წლის 19 მაისს

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი,
ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი,
დოცენტი

h. იუსტინა მუხრანიშვილი

რ. ციხითათრიშვილი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

სადისერტაციო ნაშრომის აქტუალობა და კვლევის მიზნები და ამოცანები.

ისტორიული ჟანრის რომანები ფართოდაა გავრცელებული და დიდი აღგილიც უკავია მსოფლიოს ხალხთა ლიტერატურაში. ხშირად ამ ჟანრის ნაწარმოებს ისტორიის შესწავლის დროსაც დიდ ყურადღებას აქცევს. ამდენად, მეტად მნიშვნელოვანია, გაირკვეს, რაოდენ ობიექტურად აქეს აღწერილი ისტორიული სინამდვილე ამა თუ იმ რომანის აგტორს. ისტორიული რომანი მრავალპლანიანი თემაა. ამ ეტაპზე ჩვენი კვლევის მიზანია, ერთმანეთს შეუძღაროთ ჯურჯი ზაიდანის (1861-1914) რომანებში (განსაკუთრებული ყურადღება გავამახვილეთ სამ რომანზე) აღწერილი ისტორიული მოვლენები და არაბ ისტორიკოსთა წყაროებში მოცემული ფაქტები, დავაზუსტოთ ამა თუ იმ მოვლენის სისწორე და ცდომილება, აგტორის ობიექტურობა. არაბულ ლიტერატურაში ამ ფანრის უსუმშებლის - ჯ. ზაიდანის ისტორიული რომანების ანალიზი არა მარტო ისტორიული სინამდვილისაბაზი აგტორის დამოკიდებულების გამოა საინტერესო, არამედ იმიტომაც, რომ დღეს ასე აქტუალურია კულტურათა და ცივილიზაციათა დიალიგზე საუბარი, რომლის ერთ-ერთ მთავარ საკითხად ლიტერატურული გავლენები და უნივერსალური ლიტერატურული ჟანრებიც შეიძლება ჩაითვალოს. თემის აქტუალობა იმითაცაა განპირობებული, რომ იგი ქართულ სამეცნიერო არაბისტიკში ასალი თემის შემოტანის პირველი მცდელობაა.

ნაშრომის სამეცნიერო სიახლე.

მიუხედავად იმისა, რომ ჯ. ზაიდანის (ასევე იურა) შემოქმედება დღემდე არაერთი მეცნიერის კვლევის საგანი გამხდარა, თითქმის არავის გაუმახვილებია უკადებები აგტორის მიერ ისტორიული სინამდვილის მსატვრულ ასახვაზე და ისტორიული ფაქტებიდან აგტორისეულ გადასვევებზე, რომელიც ზაიდანს აქეს დაშეგებული თავის ისტორიულ რომანებში. შევეცადეთ ჩაგვეტარებინა შედარებითი ანალიზი ზაიდანის რომანებში მოყვანილ ზოგიერთ ისტორიულ ფაქტსა და ისტორიულ წყაროებში აღწერილ შესაბამის მოვლენებს შორის. შევეცადეთ აგრეთვე შეგვესწავლა არა მარტო არაბული ისტორიული რომანის ფესვები, არამედ ევროპული ლიტერატურის ის გავლენა, რომელიც ჯ. ზაიდანის რომანებში შეიმჩნევა.

ნაშრომის პრაქტიკული მნიშვნელობა.

ნაშრომში ჩატარებული კვლევის შედეგები საყურადღებო უნდა იყოს, არა მხოლოდ ჯ. ზაიდანის ისტორიული რომანების შესწავლის, ისტორიული სინამდვილის მსატვრული ასახვის, მოვლენებისა და ფაქტების ობიექტურად თუ სუბიექტურად გადმოცემის გაანალიზების მხრივ, ასევე ზოგადად არაბული ისტორიული რომანის გენეზისის, ერთგვარი არაბული ხალხური ქონის - სირას (წალ) როლის განსაზღვრის თავალსაზრისით და იმ როლის შესწავლის მხრივაც, ევროპულმა ლიტერატურამ რომ ითამაშა არაბული ისტორიული რომანის უანრის განვითარების საქმეში. სადისერტაციო ნაშრომის კვლევის შედეგები გარკვეულ სამსახურს გაუწევს არა მხოლოდ არაბული ლიტერატურით დაინტერესებულ სტუდენტებსა და